

Aan : Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Van : Nederlandse Isolatie Industrie (NII)
Datum : 30 mei 2024
Onderwerp : Reactie consultatie Wijziging van de Wet milieubeheer voor een Nationale Circulaire Plastic Norm

De Nederlandse Isolatie Industrie (NII) is een koepelvereniging voor brancheorganisaties van isolatiematerialen. De lidverenigingen maken isolatieproducten van geëxpandeerd polystyreen (EPS), fenolschuim, resolschuim (PF), polyurethaan hardschuim (PUR) en polyisocyanuraat hardschuim (PIR). Bij de NII zijn aangesloten de brancheverenigingen: European Phenolic Foam Association (EPFA), Nederlandse Vereniging van Polyurethaan Hardschuim-fabrikanten (NVPU) en Stybenex (vereniging van fabrikanten van EPS-producten). Het is relevant om te benoemen dat dit een kunststofverwerkende industrie (maakindustrie) betreft en niet de chemische sector. De chemische sector levert grondstoffen aan onze leden, waar onze leden isolatiepanelen mee maken die zij dan weer leveren aan de bouwsector.

De NII behartigt de gemeenschappelijke belangen van haar leden en staat voor het verminderen van de energievraag door het optimaal isoleren van gebouwen waarbij doelmatig en duurzaam gebruik van grondstoffen voorwaardelijk is, evenals een evenwichtig ondernemersklimaat en level playing field.

Namens de leden van de NII wordt middels dit schrijven gereageerd op de consultatie "Wijziging van de Wet milieubeheer voor een Nationale Circulaire Plastic Norm (NCPN)". Zo'n 60% van de isolatiematerialen die jaarlijks in bouwwerken worden aangebracht zijn van kunststof. De NCPN zal forse consequenties hebben voor de toepassing, beschikbaarheid en prijzen van kunststofisolatieproducten.

NII steunt dat er stappen genomen worden om tot een circulaire en duurzame economie te komen om hiermee materiaalgebruik en uitstoot van broeikasgassen te verminderen, maar ziet meer nadelen dan voordelen aan het huidig voorstel kleven. In deze reactie komen een aantal thema's naar voren, te weten:

- 1) Voorkeur voor een doeloplossing;
- 2) Beschikbaarheid, kwaliteit en kostprijs van gerecyclede en/of biobased grondstoffen;
- 3) Hoogwaardig isolatiemateriaal zorgt voor hoge energiebesparing en een lange levensduur;
- 4) Een level playing field is cruciaal om de maatschappelijke ambities te realiseren en de Nederlandse industrie te laten floreren.

1 Voorkeur voor een doeloplossing

Het terugbrengen van milieubelasting is het doel waar mondiaal aan gewerkt moet worden. Deze doelstelling wordt regelmatig verward met middelen om dat doel te bereiken. De NCPN is een middeloplossing. De NCPN erkent daarmee niet de verschillen tussen productgroepen. Voor de ene productgroep is 'recycling' de beste strategie om circulair te worden, voor de andere is dat 'reuse' of misschien zelfs 'refuse' of gebruik van biobased grondstoffen (etc.).

Ter illustratie een voorbeeld vanuit de isolatie industrie. PUR- en PIR-isolatiepanelen kunnen goed gerecycled worden, maar daarna kan het recyclaat technisch gezien (nog) maar beperkt in nieuwe panelen worden verwerkt en wordt het meeste secundaire materiaal verwerkt in andere toepassingen. Ditzelfde geldt voor fenol- en resolschuimpanelen. Hergebruik van deze panelen is echter juist heel goed mogelijk en wordt ook al toegepast. EPS-isolatiepanelen kunnen uitstekend volledig gerecycled worden, waarbij de herwonnen grondstof gebruikt wordt bij de productie van nieuwe isolatiepanelen. Er is dus veel mogelijk om de milieu-impact van kunststof isolatiematerialen te verlagen, maar hoe dit het beste kan hangt af van het product. Een verplichte (minimale) inzet van recyclaat en/of biobased grondstof is zeker niet voor elke toepassing het optimale scenario.

Door een percentage recyclaat en/of biobased verplicht te stellen worden suboptimale oplossingen gestimuleerd en het doel om materiaalgebruik en uitstoot van broeikasgassen te verminderen tekortgedaan. Het is veel beter om beleid te voeren op het doel in plaats van op middelen. Met een ambitieuze doelstelling en een techniek- en materiaalneutrale beoordelingsmethode wordt innovatie aangejaagd en geen materiaal of oplossing uitgesloten en/of benadeeld. We beschikken over dit instrumentarium met de door de door de bouwregelgeving (BBL) aangewezen bepalingmethode voor de milieuprestatie van gebouwen (MPG).

De milieuprestatie voor gebouwen wordt bepaald op basis van LCA's van producten (bepaald volgende de Europees geharmoniseerde bepalingmethode) en is gebaseerd op de geharmoniseerde Europese norm EN-15804+A2. De NII steunt deze materiaal- en techniekneutrale bepalingmethode. De ratio die dit oplevert en de directe relaties met de milieueffecten als gevolg van het realiseren van bouwwerken en alle processen die daartoe nodig zijn, is prijzenswaardig en nodig voor verduurzaming van de bouw en kent in Europa op dit moment geen gelijke. Het bestaande instrumentarium is daarmee dus (heel) goed bruikbaar om te sturen op de snelheid waarmee negatieve milieueffecten worden gereduceerd.

Kortom, door te sturen op het doel en vertrouwen te stellen in de markt voor het aandragen van de oplossingen (innovatie) wordt een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen het snelst bereikt. Invoering van de NCPN zal daar eerder een belemmerend dan een stimulerend effect op hebben.

2 Beschikbaarheid, kwaliteit en kostprijs van gerecyclede en/of biobased grondstoffen

Door het agenderen van de NCPN blijkt dat er kennelijk een overtuiging is dat de industrie gedwongen moet worden om recyclaat en/of biobased grondstoffen in te zetten, dit is een misvatting. De industrie wil heel graag secundair en biobased materiaal inzetten en beweegt automatisch wanneer er voldoende (kwalitatief) materiaal beschikbaar is. Dit laatste is momenteel echter onvoldoende het geval.

De fabrikanten van kunststof isolatie werken hard om hun producten kwalitatief zo hoogwaardig en duurzaam mogelijk te produceren, maar helaas is het nog onvoldoende mogelijk om op grote schaal recyclaat en/of biobased grondstoffen in te zetten. Dit komt door de beperkte beschikbaarheid, wisselende kwaliteit en de relatief hoge kostprijs.

Dit zijn echter geenszins argumenten voor de sector om dan maar stil te zitten. Er wordt hard gewerkt door de leden van de NII aan bijvoorbeeld het opzetten van een retourlogistiek voor bouw en sloopafval. Hiervoor zijn de handen ineengeslagen met andere brancheverenigingen van kunststof bouwmaterialen, zoals die voor fabrikanten van kunststof leidingsystemen en dakbedekking (lees [hier](#) meer). Momenteel worden drie complementaire retoursystemen uitgewerkt die samen het percentage kunststof bouwmaterialen uit bouw en/of sloop dat voor recycling en/of hergebruik ingezet kan worden verder gaan verhogen.

Kortom, invoering van de NCPN gaat niets toevoegen, en het kan zelfs contraproductief werken, bijvoorbeeld door het risico op stijgende prijzen van het weinige beschikbare secundaire materiaal of de vermindering van kwaliteit. NII benadrukt nogmaals dat er stappen gezet moeten worden, maar naar overtuiging van de NII moet er gestuurd worden op het doel en niet op middelen. Laat sectoren en ketens zelf de voor hen optimale verduurzamingsmiddelen ontwikkelen en help en zorg voor ondersteunend beleid.¹

3 Hoogwaardig isolatiemateriaal zorgt voor hoge energiebesparing en een lange levensduur

In het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030 worden vier knoppen benoemd waar met circulair-economiebeleid aan gedraaid kan worden om ons grondstoffengebruik meer circulair te maken. Naast de substitutie van grondstoffen wordt ook 'levensduurverlenging' benoemd als knop. Door producten en onderdelen langer en intensiever te gebruiken door hergebruik en reparatie wordt de vraag naar nieuwe grondstoffen verminderd. Kunststof isolatiemateriaal heeft een zeer lange levensduur. Doorgaans is de levensduur van kunststof isolatie veel langer dan die van het bouwwerk waar het in is verwerkt.

Door te isoleren wordt veel energie bespaard en daarmee emissie van broeikasgassen voorkomen. Kunststof isolatiematerialen leveren ongeëvenaarde isolerende prestaties en doen dat zoals genoemd vele decennia lang. De kwaliteit van het isolatiemateriaal hangt hier sterk mee samen. Op dit moment zorgt de inzet van (te veel) recycleat en/of biobased grondstoffen ervoor dat de kwaliteit van het isolatiemateriaal onvoldoende gewaarborgd kan worden. Daardoor kan met de gebruikelijke hoeveelheid materiaal (volume) de gewenste energiebesparing niet worden gerealiseerd. Daar komt nog bij dat de levensduur van het isolatiemateriaal wordt beperkt. De verplichte inzet van minimale percentages recycleat kan dus ook hierdoor een contraproductief effect hebben ten aanzien van het doel van de NCPN.

Kortom, de kwaliteit van het isolatiemateriaal bepaalt de prestatie en de levensduur van het product. De verplichte inzet van (te hoge) percentages recycleat en/of biobased grondstoffen kan kwaliteitsverlies tot gevolg hebben waardoor er meer grondstoffen nodig zijn met bijbehorende milieu-impact.

¹ De NII en vele andere branchevertegenwoordigers uit de Nederlandse bouwsector zijn hierover reeds in gesprek met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om te komen tot een Bouwmaterialenakkoord.

4 Een level playing field is cruciaal om de maatschappelijke ambities te realiseren en de Nederlandse industrie te laten floreren

Door export uit te zonderen van de norm, wordt het level playing field beschadigd en de industrie gestimuleerd om over de grens te gaan produceren. Isolatieproducenten zijn vrijwel zonder uitzondering internationale bedrijven met productielocaties in meerdere (Europese) landen. Het wordt voor deze bedrijven relatief goedkoper om investeringen te verschuiven naar hun buitenlandse vestigingen. Het is niet ondenkbaar dat Nederlandse vestigingen hierdoor de deuren moeten sluiten. Dit levert geen milieuwinst op, maar wel economische schade. Dit moet worden voorkomen.

Kortom, productie in Nederland wordt onaantrekkelijker en duurder dan in omliggende landen doordat productie in Nederland de kwaliteit onvoldoende kan borgen en/of isolatiefabrikanten duurdere grondstoffen moeten inkopen. Dit zorgt voor een afbreukrisico dat productlocaties worden gesloten en/ of investeringen worden verplaatst naar het buitenland met (veel) economische schade voor Nederland tot gevolg (zonder dat daar milieuwinst tegenover staat).

Conclusie

De NII is zeer bezorgd over het huidige voorstel voor een NCPN. Door een middel als doel te verheffen wordt een verre van optimale situatie gecreëerd die het feitelijke doel, vermindering van materiaalgebruik en uitstoot van broeikasgassen, zelfs tegen kan werken. De Nederlandse kunststof isolatiesector is een zeer diverse, ambitieuze, innovatieve en concurrerende industrie die een grote bijdrage levert aan de isolatieopgave in Nederland. Maak daar gebruik van, daag bedrijven uit, maar laat de technische oplossingen aan de sector zelf. De industrie kan en wil zelf de beste en efficiëntste middelen bedenken om de milieu-impact van haar producten te verlagen.

Kortom, de NII raadt met klem af om de NCPN verder uit te werken, maar adviseert juist heldere kaders richting 2050 te schetsen waarbinnen de industrie zelf kan gaan kleuren.